בור שבין שתי חצירות מופלגת מכותל זה ארבעה ומכותל זה ארבעה זה מוציא זיז כל שהוא וממלא וזה מוציא זיז כל שהוא וממלא ורב יהודה דידיה אמר אפילו קניא אמר ליה אביי לרב יוסף [א]הא דרב יהודה דשמואל היא דאי דרב [ב]הא אמר [א]אין אדם אוסר על חבירו דרך אויר ודשמואל מהיכא אילימא מהא [ב]דאמר רב נחמן אמר שמואל גג הסמוך לרשות הרבים צריך סולם קבוע להתירו דילמא כדרב פפא אלא מהא זה מוציא זיז כל שהוא וממלא וזה מוציא זיז כל שהוא וממלא טעמא דאפיק הא לא אפיק אמרינן אדם אוסר על חבירו דרך אויר ודרב מהיכא אילימא מהא [ג]שתי גזוזטראות זו למעלה מזו עשו מחיצה לעליונה ולא עשו מחיצה לתחתונה שתיהן אסורות עד שיערבו [ד]ואמר רב הונא אמר רב לא שנו אלא בסמוכה אבל במופלגת ארבעה עליונה מותרת ותחתונה אסורה דלמא שאני הכא דכיון דלזה בזריקה ושלשול ולזה בשלשול לחודיה כלזה בזריקה ולזה בפתח דמי אלא מהא דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב [ה]שני בתים ושלש חורבות ביניהם זה משתמש בסמוך שלו על ידי זריקה וזה משתמש בסמוך שלו על ידי זריקה והאמצעי

רש"י

בור שבין שתי חצירות. הפרודות זו מזו ומפסיק ביניהן כעין מבוי קטן ואין דיורין פתוחין לו והבור באותו הפסק מופלגת מכותל זה ארבעה כו'. דאי לאו הכי (א) דמופלג הוי תשמישו בנחת והוי כמו שהבור תליה בחצר זו ותליה בחצר זו שרשות שניהן שולטת בה ותנן במתני' [ה] בור שבין שתי חצירות אין ממלאין הימנה בשבת שזה אוסר על זה עד שיערבו או עד שיעשו מחיצה תלויה בבור כך השיב ר"י: **זה מוציא זיז כל שהוא.** מכתלו עד לבור וממלא דרך חלונו וכן זה דכיון דמופלגת ד' לא שלטי ביה לאסור זה על זה ומשום שיהא רשות לשניהן במבוי נמי ליכא שאין דיוריהן פתוחין לחצר לצאת ולבא ברגל ואין תשמישתן בכך אלא דרך אויר. וכדין הוא דזיז נמי לא ליבעי אלא משום היכר בעלמא שלא ישתמשו ברשות אחרת של שניהם בלא עירוב משום הכי מתקני הכא פורתא ודכוותה אמר במסכת שבת בפרק הזורק (דף ק:) ספינה רב הונא אמר מוציא הימנה זיז כל שהוא וממלא ומוקמינן לה התם דאינו אלא היכר בעלמא דלא לייתי לטלטולי מכרמלית אחרת לרה"י ויש לגבי מילוי ס"ל דלאו כרמלית היא אלא קרקעיתא אבל אוירא דמיא מקום פטור הוא דמיא כמאן דליתנהו דמו: **אפילו קניא.** דלא מינכר כולי האי שרי: **והא דרב יהודה.** דבעי תיקון כל שהוא: **דשמואל היא.** משמואל רביה גמר לה דצריך תיקון קצת: **דאי דרב.** דהוה נמי רביה מיניה לא גמר לה דהא אין אדם אוסר על חבירו בתשמיש מופלג כזה שצריך לזרוק דלי באויר ד' טפחים ואפילו קניא לא צריך: **ודשמואל מהיכא.** מאיזו מימרא דשמואל סלקא דעתיה דאביי למשמע דרב יהודה מדשמואל גמר לה. סלקא דעתך השתא דכי שמעה אביי להא דרב יהודה מילתא באנפי נפשיה שמעה אמר רב יהודה בור שבין שתי חצירות מופלגת ארבעה מכאן ומכאן זה מוציא קנה כל שהוא וממלא וכו' ולא שמעה בהדיא הא דשמואל דאי עלה דהא דשמואל דזיז כל שהוא שמעה אביי להא דרב יהודה מאי תיבעי לן דשמואל מהיכא הא הכא אשמעינן שמואל בהדיא דבעי תיקון: **צריך סולם קבוע.** ואי לא בני רה"ר אסרי עליה דרך אויר שאין גג זה ראוי לתשמישן אא"כ זורקין עליו שום דבר דסתם רה"ר איכא חפופי סמוך לכתלים ומתרקקים על כרכן: **דילמא כדרב פפא.** שתשמיש גמור הוא להן בכומתא וסודרא [פד:]: **אלא מהא כו'.** דאביי שמעה לדרב יהודה אמילתיה דשמואל והכי קאמר אביי הא דבעי רב יהודה קניא משמואל גמר לה דבעי תיקון ואתא לאשמעינן דשמואל רביה לאו זיז דוקא אמר דכיון דלא בעי זיז ד' דהא זיז כל שהוא אמר יליף רב יהודה מיניה דה"ה לקניא: **ודרב מהיכא.** שמעינן דאין אדם אוסר על חבירו דרך אויר: **אלא בסמוכה.** שאין עליונה משוכה מכנגד התחתונה במשך הכותל ד' טפחים ואע"ג דגבוהה ממנה עשרה רב לטעמיה דאמר [פג:] לזה בשלשול ולזה בזריקה שניהן אסורין דתשמיש דשלשול וזריקה חשיב תשמיש אבל במופלגת מכנגדה ד' כיון דאין לתחתונה כאן אלא תשמיש מופלג במשך והוי אויר ולאו תשמיש הוא. לא מצינו לשון הפלגה בש"ס בגבהה אלא (ב) במשכה כדתנן במתניתין [שם] בד"א בסמוכה כו': **שאני הכא דכיון דלזה.** בזריקת אויר וזריקת גובה ושלשול ולזה בשלשול לחודיה שמשלשל דלי ליס: **כלזה בפתח ולזה בזריקה דמי.** אבל גבי בור דשניהן שוין בהפלגה לעולם אימא לך דאסרי: **וג' חורבות ביניהן.** מחיצות פרוצות זו לזו ואין בהן דיורין ואין להן בעלים אלא בני הבתים הללו ויש חלונות בבתים פתוחין לחורבה: **זה משתמש.** בחורבה הסמוכה לו דרך חלונות ע"י זריקה הואיל ואין לו בה תשמיש גמור בחול שאין לו בה פתח פתוח לה אלא חלון אין פירצת המחילה אוסרת ומותר להשתמש בכולה והוא אינו יכול להשתמש דרך חלון למרחוק אלא ע"י זריקה וחבירו אינו אוסר עליו ואע"פ שמשתמש בה בחול בזריקה שזורק דרך אויר שלו בפילה עד תוך חורבה זו אינו אוסר על חברו דרך אויר שאין לו עליו תשמיש אלא ע"י אויר אבל בסמוכה לחברו לא ישתמש אפילו בזריקה הואיל ויש לחברו בה תשמיש נוח בשלשול סמוך לחלונו:

ולאמצעי

תוספות

בור שבין שתי חצירות מופלגת מכותל זה ד' כו'. פירש בקונטרס שיש בין שתי חצירות כעין מבוי קטן ואין דיורין פתוחין לו והבור באותו הפסק זה מוציא זיז כל שהוא עד לבור וממלא דרך חלונו וכן זה דכיון דמופלגת ד' לא שלטי ביה לאסור זה על זה ומשום שיהא רשות לשניהם במבוי נמי ליכא שאין דיורין פתוחין לו לצאת ולבא ברגל ואין משתמשין בו אלא דרך אויר וכדין הוא דאפילו זיז נמי לא ניבעי אלא משום היכר בעלמא שלא ישתמשו ברשות אחרת של שניהם בלא עירוב מש"ה מתקני הכא פורתא ולרב לא צריך שום תיקון דאין אדם אוסר על חבירו דרך אויר ורש"י הקשה בעצמו בסמוך דגבי שני בתים ושלש חורבות ביניהם דאמצעי אסור ומוקי להו דקיימי כי חנוכא דכי היכי דאמצעי בכולו אסור לשניהם משום שכל אחד משתמש בד' הסמוכים לו בלא אויר הכי נמי יאסרו זה על זה מבוי קטן דכיון דכל אחד יכול להשתמש בארבעה הסמוכים לו וכיון שהמבוי אסור היאך יכול לשלשל ולמלאות מן הבור לחצר דרך אויר המבוי האסור ותירץ דלא דמי דאילו חורבה משתמשין בה נמי בסמוך אבל הכא במבוי ליכא שום תשמיש אלא מילוי והוא ע"י הפלגת אויר ד' ור"י מפרש כגון שזה הבור מושך כל אורך החצירות ומפסיק בין ד' הסמוכים לחצר זו לארבעה הסמוכים לחצר אחרת דחשיב כל חד רשותא לנפשיה אי נמי אור"י כגון שאותו הפסק שבין שתי החצירות שהבור עומד שם אינו רה"י אלא רה"ר או כרמלית ומחיצות הבור גבוהים עשרה דכשממלאים מן הבור לחצר מביאין דרך מלמעלה מי' דהוי מקום פטור כדאמרינן בשמעתין בשני בתים משני צידי רשות הרבים דמותר לזרוק מזה לזה: **דילמא** כדרב פפא. בכומתא וסודרא מעיקרא סלקא דעתיה דאיירי במשאות כבדים דאותן אין רגילין להתקרב לכתלים דמשתמשין בגג ע"י זריקה כגון אותם שמפשילין משאות במקלות על כתפיהם וכשרוצים לכתף מכתפים על הגג ויש הפסק ד' מן האויר ולגג ומשני בכומתא וסודרא שהוא דבר קל ורגילין להתקרב לכותל ולא הוי דרך אויר: **שני** בתים ושלש חורבות ביניהם. פירש בקונטרס שאין לחורבות בעלים אלא בני הבתים הללו משמע דסבר דאם יש להם בעלים דאוסרין אותן הבעלים על בני הבתים אע"ג דאינם אוסרין את החצר ואת המבוי שפתוחין להם דקי"ל כרבי יהודה דבית התבן אינו אוסר ובפירקין ו) נמי פסקינן כר"ש דאמר דירה בלא בעלים לא שמה דירה מכל מקום בתוכה מיהא אסור לטלטל ובסוף הדר (לעיל דף עד.) פירש כן בהדיא גבי דילמא אתי לאפוקי מאני דבתים לחורבה פירש והרי רשות אחרת היא שיש לה בעלים ובמבוי לא נשתתפה שאינה אוסרת כדתניא לעיל ז) אינה אוסרת אלא מקום דירה בלבד דהיינו מקום פיתא או מקום לינה והא דשרינן הכא להשתמש בסמוך לו אע"ג שיש לחבירו כמו כן חלק בה אינו אוסר על זה כיון שגם לזה יש חלק בה דשניהם שותפים בשלשתן ואינם אוסרין זה על זה את הסמוכים כיון דהוי לזה תשמישו בנחת ולחבירו בקשה ובשתי גזוזטראות דסוף פרקין עשו לתחתונה סילקו נפשייהו מעליונה ואין אוסרין את העליונה אף על פי שעשו אותה בשותפות ויש להם חלק בה ואין נראה לר"י לעשות דירה בלא בעלים דירה לחלאין לאסור לטלטל בתוכו ואור"י דהא דאמרינן בסוף הדר דילמא אתי לאפוקי מאני דבתים לחורבה מיירי בחורבה הפתוחה לבית ומיירי שאותו בית פתוח לצד אחר ואינו רגיל במבוי (ג) ולכך אין המבוי ניתר בלחי וקורה משום בית אלא משום חורבה ומיירי שפיר הכא בחורבות שיש להם בעלים וכיון דלא איירי בהו לא אסרי:

לימא

עין משפט נר מצוה

טו א מיי' פ"ג מהל' עירובין הלכה כג טוש"ע א"ח סי' שעו סעיף ג:

טז ב מיי' שם הלכה יח טוש"ע שם סעיף ג:

◆

רבינו חננאל

בור (שאין) [שבין] שתי חצירות, מופלג מכותל זה בארבעה ומכותל זה בארבעה, והבור באמצע הסימטא. זה מוציא זיז כל שהוא וממלא וזה מוציא זיז כל שהוא וממלא. ורב יהוד' דידיה אמר אפי' קניא, דיי לו. אמר אביי הא דרב יהוד' דשמואל היא, דאי דרב הא אמר רב אין אדם אוסר על חבירו דרך אויר ואפי' קניא לא צריך. ודייק מיהא דאמר שמואל היא. זה מוציא זיז כל שהו וממלא. טעמא דאפיק זיז הא לא אפיק זיז אסור למלאות. מאי טעמא חבירו שיש לו רשות באויר האי סמטא אוסר עליו, ש"מ אדם אוסר על חבירו דרך אויר. ודייקינן לרב מיהא דאמר שתי חצירות ושלש חורבות ביניהן. זה משתמש (לו) בסמוך לו על ידי זריקה. וזה משתמש בסמוך לו על ידי זריקה.

מסורת הש"ס

א) [לקמן פח.], ב) [לעיל פד:], ג) [לקמן פו:], ד) [לקמן פח.], ה) [לקמן דף פו.], ו) [דף עג:],

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה בור וכו' דמופלג ארבע' הוי: (ב) ד"ה אלא בסמוכה וכו' אלא בהמשכה כדתנן: (ג) תוס' ד"ה שני וכו' ואינו רגיל במבוי זה ולכך:

◆

גליון הש"ס

גמ' א"ל אביי לר"י הא דר"י דשמואל היא. לעיל דף ז ע"א יבמות דף יח ע"א כתובות דף יב ע"ב:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones